

Een toegankelijke samenleving voor mensen met een handicap: voorlopig alleen een wensdroom volgens Unia

Anno 2024 hebben personen met een handicap het in België nog altijd moeilijk om toegang te krijgen tot bepaalde gebouwen, publieke ruimtes en openbaar vervoer. Deze onrechtvaardige en onwettige situatie moet stoppen: ***“Unia roept de autoriteiten op om zo snel mogelijk aan de slag te gaan met de aanbevelingen van het Comité van de Verenigde Naties voor de rechten van personen met een handicap van afgelopen september. Het VN-verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap staat aan de top van de Belgische rechtsorde. Dat betekent dat al onze wetgeving, praktijken en politieke maatregelen in overeenstemming moeten zijn met de bepalingen ervan”***, zegt Els Keytsman, directeur van Unia.

"Elke persoon met een handicap heeft recht op volledige inclusie in de samenleving, inclusief het recht op redelijke aanpassingen", dat is sinds 2021 in onze Grondwet vastgelegd. Bovendien heeft België er zich sinds 2009 toe verbonden de nodige maatregelen te nemen om alle burgers vrij te laten bewegen, ongeacht hun handicap, door de ratificatie van het VN-verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap.

Openbaar vervoer gebruiken: een hindernissenparcours

Bij Unia heeft de helft van de dossiers over vervoer te maken met het beschermd kenmerk handicap: problemen met de toegankelijkheid van openbare infrastructuur of voertuigen, houding van de chauffeur/begeleider, ...

Geen enkele aanbieder van openbaar vervoer heeft tot nu een effectieve, samenhangende en duurzame strategie ontwikkeld met het oog op een volledig toegankelijk netwerk binnen een redelijk termijn.

Daarom zette Unia al verschillende malen juridische stappen. Vorig jaar won Unia samen met vier rolstoelgebruikers een [zaak](#) tegen de Vlaamse vervoersmaatschappij De Lijn wegens schending van het VN-verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap.

Juridische stappen tegen de NMBS

Op 4 december stapt Unia, ditmaal samen met een melder en de vereniging CAWaB, naar de rechtbank in een zaak tegen de NMBS. Het dossier illustreert de obstakels die mensen met een handicap dagelijks tegenkomen in hun persoonlijke mobiliteit. Het toont ook de stress en de psychosociale impact die daaruit voortvloeien.

Persbericht

Sinds 2017 vraagt Unia om een oplossing zodat de melder in zijn rolstoel en alle mensen met beperkte mobiliteit via een helling toegang hebben tot de trein wanneer die over een lage vloer beschikt en wanneer de stations autonoom toegankelijk zijn.

De NMBS weigert haar begeleiders te dwingen deze toegangshellingen in te zetten, zelfs als de trein ermee is uitgerust. In- en uitstappen met een rolstoel is enkel mogelijk in bepaalde stations die een assistentiedienst aanbieden (minder dan een derde van de stations). Bovendien kan dat meestal enkel als er 24 uur vooraf een reservering is gemaakt. Het komt dan ook regelmatig voor dat de begeleider personen met een beperking niet wil helpen en dat ze op het perron blijven staan.

Voor Unia is dit een schending van het VN-verdrag en discriminatie op grond van handicap.

Toegankelijkheid, ook digitaal

Toegankelijkheid is niet beperkt tot 'fysieke' toegang. Het gaat ook om gelijke toegang tot informatie en communicatie. De digitalisering van publieke en privé-diensten gaat in het algemeen gepaard met de verdwijning van talrijke fysieke loketten. Hoewel digitale dienstverlening waardevolle hulp kan bieden in bepaalde situaties met een handicap, is het ook een obstakel. Vooral omdat een zeer grote meerderheid van de websites van openbare instellingen niet aan de Europese normen voldoet. Ook hier blijven mensen met een beperking in de kou staan en zijn ze slachtoffers van de digitale kloof. Laten we niet vergeten dat handicap niet beperkt is tot het stereotype van de persoon in een rolstoel. 80% van de handicaps zijn onzichtbaar.

Wat digitale toegankelijkheid betreft, heeft Unia samen met andere actoren uit het Brusselse middenveld, recent nog deelgenomen aan de hangende [nietigverklaringsprocedure](#) voor het Grondwettelijk Hof tegen een van de bepalingen van de verordening 'Brussel Digitaal'. Artikel 13 staat overheden toe om alternatieven in te voeren voor minimale toegankelijkheids garanties, of deze zelfs te schrappen, in het geval van een onevenredige last, zonder dit echter te definiëren of te markeren.

Snelle uitvoer van de VN-aanbevelingen is nodig

Ter gelegenheid van de Internationale Dag van Personen met een Handicap roept Unia de autoriteiten op om al het mogelijke te doen om de aanbevelingen van het VN-Comité tijdens de evaluatie van België afgelopen september zo snel mogelijk uit te voeren. ***“Als onafhankelijk orgaan dat de naleving van het VN-verdrag verzekert dringt Unia er bij de autoriteiten op aan om dringend een bindend juridisch kader aan te nemen met precieze doelstellingen, een tijdschema, controle en sancties bij niet-naleving voor de toegankelijkheid van de fysieke en digitale omgeving. We hebben er al meerdere keren om gevraagd, en het VN-Comité vraagt er ook om”***, besluit Els Keytsman.

Contact

Carole Poncin (zij/haar)

+32(0)4 88 04 38 24 • carole.poncin@unia.be

Bijlage

- Wat verstaan we onder toegankelijkheid?

Dit verwijst naar toegang op gelijke basis tot de fysieke omgeving, vervoer, informatie en communicatie (inclusief informatie- en communicatiesystemen en -technologieën) en andere faciliteiten en diensten die openstaan of worden aangeboden voor het publiek, zowel in stedelijke als landelijke gebieden. (art. 9 van het VN-verdrag).

- Wat is inclusie?

Artikel 19 van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap erkent hun recht op zelfstandig leven en inclusie in de samenleving.

Inclusie verschilt van integratie. Bij dat laatste moet de persoon met een handicap zich aanpassen aan een systeem dat als normaal wordt beschouwd om deel te nemen aan het sociale leven.

- Wat is een redelijke aanpassing?

Het is een concrete maatregel die tot doel heeft de negatieve impact van een ongeschikte omgeving op de participatie van een persoon met een handicap te neutraliseren.

Een redelijke aanpassing is dus niet bedoeld om de persoon te bevoordelen, maar om een handicap in een ongeschikte omgeving zoveel mogelijk te compenseren. Het is een concrete maatregel die als doel heeft om de impact van een niet-aangepaste omgeving op de participatie van een persoon met een handicap te neutraliseren.

In 2011 kreeg Unia van de federale overheid, gemeenschappen en gewesten, als onafhankelijk orgaan, de opdracht om de naleving van het VN-verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap en het bijbehorende Facultatieve Protocol in België te beschermen, bevorderen en verzekeren. Als zodanig neemt Unia actief deel aan elke [evaluatiecyclus](#) van België door de VN.